

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет

Економіки та менеджменту

(назва факультету)

Кафедра

Психології

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Галина ЦІХ

2024 року

« 30 »

08

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія і соціологія

(назва дисципліни)

галузь знань

07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

(назва)

спеціальність

072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(шифр і назва)

освітня програма

«Фінанси, банківська справа та страхування»

(назва)

спеціалізація

(назва)

вид дисципліни

обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки

(обов'язкова / вибіркова)

Робоча програма з навчальної дисципліни

Психологія і соціологія»

(назва дисципліни)

для студентів Факультету економіки та менеджменту

(назва факультету)

Розробники:

Старший викладач кафедри психології

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Петро СІВЧУК

(ім'я та прізвище)

Доцент кафедри психології, к. психол. н.,

доцент

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Ірина ЧОРНА

(ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена
на засіданні кафедри психології

(назва)

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Василь

ВИШНЬОВСЬКИЙ

(ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК

факультету економіки та менеджменту

Протокол від «30» серпня 2024 року № 2

Секретар НМК

(підпис)

Оксана ПОТІХА

(ім'я та прізвище)

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(шифр і назва)

освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

(назва)

Завідувач випускової кафедри

(підпис)

Олена Панухник

(ім'я та прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис)

Андрій Крупка

(ім'я та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Аудиторні заняття, год.	48	12
Самостійна робота, год.	72	108
Аудиторні заняття		
- лекції, год.	32	8
- лабораторні, год.	-	-
- практичні заняття, год.	16	4
- семінарські, год.	-	-
Самостійна робота		
- підготовка до практичних занять	8	2
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	20	66
- Опрацювання лекційного матеріалу	16	4
- виконання індивідуальних завдань	-	-
- виконання контрольних завдань	-	-
- підготовка та складання заліків, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	28	36
Залік		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання – 60%;
- заочна (дистанційна) форма навчання – 90%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета даного курсу сформувати у студентів навички ефективного психологічного аналізу різних рівнів соціального життя суспільства

(індивідуальна поведінка, планування сімейних стосунків, створення організаційно-виробничих систем, взаємозв'язок різних суб'єктів трудових відносин, попит і пропозиція людських відносин). Кожну людину потрібно розглядати не просто як носія певної суми знань, а як особистість, громадянина держави з властивими йому цінностями, моральністю, інтересами.

2.2. Завдання навчальної дисципліни: формування у студентів високого рівня соціально-психологічних знань і психологічної культури, необхідних як у повсякденному житті, так і в професійній діяльності, формування у них стійких знань і навичок соціологічного аналізу суспільства, сформування соціологічної культури та мислення, знання про суспільство, його соціальну структуру, соціальні інститути, спільності та відносини, здатність адекватно сприймати соціальні явища і процеси в умовах технологічних змін і соціальних трансформацій.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

загальних:

ЗК 03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати так програмні результати навчання:

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1: Предмет, завдання та методи психології. Визначення психології, як науки. Основні етапи історії психології. Виникнення психіки, як результат еволюції матерії. Форми поведінки тварин на різних стадіях психіки (тропізми, научіння, інстинкти, інтелектуальна форма поведінки). Основні принципи психології.	2	1

	Методи сучасної психології та поняття про конкретні методики психологічного дослідження. Основні напрямки сучасної зарубіжної психології. Зв'язок психології з іншими науками та її місце в системі наук.		
2	Тема 2: Психологія особистості. Загальна психологічна характеристика Індивід, особистість, індивідуальність. Поняття про розвиток, формування і виховання особистості. Біологічне і соціальне в розвитку особистості. Поняття про структуру особистості. Спрямованість особистості. Активність особистості. Потреби як джерело активності. Види потреб. Поняття про психіку і свідомість. Відмінності психіки тварини від психіки людини. Фактори та умови виникнення свідомості. Основні напрямки філо- та онтогенетичного розвитку свідомості. Свідомість і несвідоме.	2	1
3	Тема 3: Когнітивна сфера особистості: відчуття, сприймання, увага, пам'ять та уява. Відчуття як найпростіший психічний процес. Роль відчуттів у життєдіяльності людини. Класифікація відчуттів. Сприймання. Основні властивості сприймання. Сприймання як дія. Роль моторних компонентів в сприйманні. Увага. Поняття про увагу. Види уваги. Особливості мимовільної, довільної та після довільної уваги людини. Властивості уваги. Уважність як властивість особистості. Пам'ять. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Класифікація видів пам'яті. Індивідуальні характеристики пам'яті людини. Виховання пам'яті. Розвиток пам'яті. Уява. Основні види та прийоми уяви. Роль фантазії в ігровій діяльності дитини та трудовій діяльності дорослого.	2	1
4	Тема 4: Мислення як вища форма відображення дійсності. Поняття про мислення: розумові дії і мислительні операції; форми мислення; види мислення; індивідуальні особливості мислення. Мислення, як процес і як діяльність. Мотивація мислительної діяльності. Мислення в структурі інтелекту.	2	1
5	Тема 5: Афективна сфера особистості: потяги, емоції, почуття, воля. Поняття про почуття та емоції їх функції та роль в діяльності людини. Зміст почуттів та їх зовнішнє вираження. Фізіологічні основи емоцій. Форми та властивості почуттів.	2	-

	Поняття про волю. Особливості вольової діяльності. Вольовий акт та його структура.		
6	Тема 6: Індивідуально-психологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності). Поняття про індивідуально-психологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності). Теорії темпераменту. Сучасні підходи до вивчення властивостей темпераменту людини. Загальне поняття про характер і його природу. Формування та структура характеру. Характер та його акцентуації. Здібності та їх класифікація. Поняття «hard» і «soft» skills, їх роль у вирішенні завдань в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	2	-
7	Тема 7: Спілкування як міжособистісна взаємодія. Спілкування. Спілкування і діяльність. Функції та форми спілкування. Невербальна комунікація. Вербальна комунікація. Засоби спілкування. Види спілкування. Ефективність спілкування. Стилi спілкування. Оволодіння навичками спілкування. . Роль комунікаційних навичок у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	2	-
8	Тема 8: Психологія груп і колективів. Поняття про групи. Особистість і група. Міжособистісні стосунки в групі. Види груп та їх функції. Соціальна і соціально-психологічна структура групи. Закономірності функціонування малих груп. Комформність поведінки особистості в групі. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках в групі. Проблеми лідерства в групі. Група і колектив. Розвиток групи в колектив. Основні характеристики колективу. Формування колективу. Структура виробничого колективу. Організація. Типи поведінки людини в колективі. Основи згуртованості колективу. Соціально-психологічний клімат в колективі. Роль та місце командної роботи у розрізі підприємницької діяльності.	2	-

9	Тема 9: Соціологія як наука, її предмет, структура, функції і етапи становлення. Об'єкт і предмет соціології. Соціологія як наукове знання про суспільство, Особливості соціології. Структура та функції соціології. Основні етапи розвитку соціологічного знання (протосоціологічний, академічний, сучасний). Особливості розвитку соціології у XX столітті. Основні напрямки і концепції: символічний інтеракціонізм, теорія соціального обміну, соціологічні проблеми в психоаналізі, структурний функціоналізм, феноменологія, теорія соціального конфлікту, емпірична соціологія, тощо. Основні напрями становлення і розвитку соціологічної думки в Україні. Соціологія в системі суспільних і гуманітарних наук.	2	1
10	Тема 10: Суспільство: сутність, структура, типи тенденції розвитку. Поняття суспільства. Суспільство й природа. Головні ознаки суспільства та його структурні елементи. Еволюція уявлень про суспільство. Системний підхід до аналізу суспільства та його генезис. Сучасні соціологічні трактовки суспільства. Поняття суспільного життя. Головні засади суспільного життя. Історичні типи суспільства: традиційне, індустріальне, модерне суспільство. Глобальні проблеми сучасного суспільного розвитку: урбанізація, економічна та політична модернізація, інформаційна революція, взаємодія та взаємовплив культур та ін.	2	1
11	Тема 11: Соціальна структура і соціальна стратифікація. Поняття соціальної структури суспільства. Основні елементи соціальної структури. Механізми взаємодії між соціоструктурними елементами суспільства. Ускладнення соціальної структури як чинник суспільного розвитку. Основні напрямки соціоструктурних змін в сучасному українському суспільстві. Соціальна стратифікація як центральне поняття при аналізі соціального. Соціальні групи як страти. Види соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікації: рабство, касти, стани, класи. Причини соціальної нерівності. Основні методологічні підходи до вирішення питань про сутність та перспективи розвитку соціальної стратифікації.	2	-
12	Тема 12: Соціологія особистості. Предмет дослідження соціології особистості. Ключові поняття і категорії соціології особистості:	2	-

	людина, індивід, індивідуальність, особистість. Людина як особистість. Основні теоретичні концепції особистості. риси особистості. Соціальна типологія особистості. Соціологічна структура особистості. Соціальний статус та соціальні ролі особистості. Соціалізація індивідів та її основні етапи. Співвідношення соціалізації та індивідуалізації особистості. Структура процесу соціалізації: адаптація, інтеріоризація та формування особистісних якостей. Особистість як суб'єкт суспільних відносин. Соціальна активність особистості. Девіантна поведінка особистості: суть, види, причини, суспільна оцінка.		
13	Тема 13: Соціологія сім'ї. Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Специфіка соціологічного вивчення сім'ї. Деінституалізація сучасної сім'ї. Сім'я як соціальна система. Основні категорії соціологічного дослідження сім'ї: спосіб життя, умови життя, структура, етапи життєвого циклу сім'ї. Сім'я і шлюб, загальна характеристика і особливості. Взаємозв'язок сім'ї з іншими соціальними інститутами. Основні форми сім'ї та різновиди шлюбу Соціально-правові та моральні засади регулювання шлюбно-сімейних відносин в Україні. Соціальні та індивідуальні функції сім'ї.	2	-
14	Тема14: Економічна соціологія, соціологія праці і управління Економічна соціологія як наука, її предметна сфера та функції. Об'єкт і предмет економічної соціології. Закони, категорії, методи економічної соціології. Головні напрями розвитку економічної соціології. Економіка як соціальний інститут, її функції Праця як вид соціальної діяльності і соціальний інститут. Соціальна сутність праці. Зміст і характер праці. Ставлення до праці і проблеми мотивації трудової діяльності. Об'єктивні і суб'єктивні показники ставлення до праці Соціально-трудова відносина і процеси, соціальні інститути і спільності в сфері праці. Соціальне управління, його суть та структура. Основи теорії управління. Суб'єкти управління. Функції управління, їх характеристика й зміст. Система соціального управління. Соціальне підприємництво.	2	1
15	Тема 15: Соціологія конфлікту. Природа і закономірності виникнення та протікання конфлікту як соціального явища, типологію конфліктів, їх	2	-

	соціальна роль , способи запобігання та розв'язання, а також методи управління ними. Об'єктом і предмет соціологічної теорії конфлікту. Соціальний конфлікт, як зіткнення протилежних інтересів, цілей, позицій, цінностей та поглядів суб'єктів соціальної взаємодії. Роль конфліктів у суспільстві та його функції. Типи, види і форми конфліктної взаємодії. Механізм соціального конфлікту у статичному вимірі та його структура: конфліктна ситуація, суб'єкти конфліктної взаємодії, об'єкт конфлікту. Причини, ресурси. Особливості соціальних конфліктів у сучасній Україні та способи їх розв'язання.		
16	Тема16: Методика і техніка соціологічних досліджень. Суть, основні етапи і процедури соціологічного дослідження. Види та типи соціологічних досліджень: теоретичне, емпіричне, прикладне, пілотажне та польове. Програма як виклад і обґрунтування методологічних, методичних і процедурних основ дослідження. Основні елементи програми і зв'язок між ними. Методологічний розділ програми. Визначення предмета і об'єкта , мети і завдань дослідження. Процедурний розділ програми. Стратегічний план дослідження. Сутність вибірки в соціологічному дослідженні. Вибіркове дослідження, генеральна і вибіркова сукупність. Загальні принципи побудови вибіркової сукупності. Вимоги до розробки анкети соціологічного дослідження. Методи збирання соціологічної інформації.	2	1
Усього годин		32	8

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Предмет, завдання та методи психології	2	1
2	Тема 2.Психологія особистості. Загальна психологічна характеристика.	2	1
3	Тема 3.Когнітивна сфера особистості: відчуття,	2	

	сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява.		
4	Тема 4. Індивідуально-типологічні особливості та емоційно-вольова сфера особистості.	2	
5	Тема 5. Теорія, методологія та історія соціології.	2	1
6	Тема 6. Суспільство як соціальна система	2	1
7	Тема 7. Економічна соціологія, соціологія праці та управління.	2	
8	Тема 8. Організація та проведення конкретно-соціологічного дослідження.	2	
Усього годин		16	4

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Підготовка до практичних занять	8	2
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на семінарські заняття: - Мислення як вища форма відображення дійсності; - Спілкування як міжособистісна взаємодія; - Психологія груп і колективів; - Соціальна структура і соціальна стратифікація; - Соціологія особистості; - Соціологія сім'ї; - Соціологія конфлікту	20	66
	Підготовка та складання заліків, рефератів, есе, тестування	28	36
	Опрацювання лекційного матеріалу	16	4
Усього годин		72	108

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – залік

Модуль 1				Модуль 2		Підсумкова семестрова оцінка	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота				Аудиторна та самостійна робота			
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		
20	20			15	20	25	100

Лекції	Вид робіт	Бал	Лекції	Вид робіт	Бал	за кожних три бали семестрової оцінки студент отримує 1 бал підсумкової семестрової оцінки автоматично	
Лекція №1-2	Практичне заняття №1	5	Лекція №9-10	Практичне заняття №5	5		
Лекція №3-4	Практичне заняття №2	5	Лекція №11-12	Практичне заняття №6	5		
Лекція №5-6	Практичне заняття №3	5	Лекція №13-14	Практичне заняття №7	5		
Лекція №7-8	Практичне заняття №4	5	Лекція №15-16	Практичне заняття №8	5		

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Соціологія: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять. Для студентів спеціальності 053 «Психологія», спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», усіх спеціальностей факультету економіки та менеджменту / упорядник П. Сівчук. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя. 2023. 40с.
2. Соціологія: методичні рекомендації для самостійної роботи. Для студентів спеціальності 053 «Психологія», спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», усіх спеціальностей факультету економіки та менеджменту / упорядник П. Сівчук. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя. 2023. 38с.
3. Психологія управління: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять. Для студентів спеціальності 053 «Психологія», усіх спеціальностей факультету економіки та менеджменту / упорядник П. Сівчук. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя. 2023. 26с.
4. Чорна І.М. Загальна психологія. Практичні заняття. Чорна І.М. Загальна психологія. Практичні заняття: метод. рекомендації для студентів, які навчаються за ОПП 053 Психологія, першого освітнього рівня (бакалаврського). Автор-упорядник І. М. Чорна. Тернопіль, 2024. 34 с.
5. Чорна І.М. Загальна психологія. Самостійна робота. Загальна психологія. Самостійна робота: метод. посібник для студентів, які навчаються за ОПП 053 Психологія, першого освітнього рівня (бакалаврського). Автор-упорядник І. М. Чорна. Тернопіль, 2024. 57с

6. Рекомендована література

Базова

1. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. К.: Центр навч. літер. 2019. 388с.
2. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: КОНДОР. 2021. 552с.
3. Іванова О., Корсун С., Москалюк Л. Психологія, Вступ до спеціальності. К.: Центр навч. літер. 2019. 184с.
4. Климанська Л.Д., Савка В.Є. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка. 2021. 208с.
5. Кузьменко Т.М. Соціологія. К.: Центр навч. літер. 2019. 320с.
6. Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності. К.: Каравела. 2022. 308с.
7. Максименко С.Д. Загальна психологія. Навч. посібник. К.: «Центр навчальної літератури», 2019. 272с.
8. Нестуля О. О., Нестуля С.І., Вережомська С.Ж. Соціологія: практикум. Модульний варіант: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 272с.
9. Подольська Є.А., Подольська Т.В. Соціологія: 100 питань 100 відповідей. Київ, «ІНКОС», 2009. 352с.
10. Психологія: терміни, поняття визначення: словник-довідник / за заг. ред. Г. В. Ложкіна. Луцьк.: 2011. 188с.
11. Сергєєнкова О.Л. Загальна психологія. К.: Центр навч. літер. 2019. 296с..
12. Соціологія: Навч. посіб. / За ред.. С. О. Макєєва. К.: Т-во «Знання», 2016. 566с.
13. Столяренко О.Б. Психологія особистості. К.: Центр навч. літер. 2021. 280с.
14. Волович В.І. Соціологія. Підручник . К.: Центр учбової літератури, 2019. 808с.

Допоміжна

1. Гіденс, Ентоні. Соціологія /Пер. з англ.. В.Шовкун, А.Олійник. – К.: Основи,1999. – 726с.
2. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика /Пер. з нім. О. Погорілій.-К.: Основи, 1998. – 584с.
3. Гриб О. Сівчук П. Програми психологічної реабілітації в контексті державної підтримки ветеранів АТО/ООС (Електронний ресурс) //Соціально-економічні проблеми і держава. 2021. Вип. 2(25). С. 708-714
5. Конспект для підготовки до ЄФВВ з Психології та Соціології / Польченко Т.А. вид. Школа майбутніх магістрів. 2024. 148с.
6. Сівчук П. Вплив трансформації парадигми виховання на професійну діяльність педагога, Матеріали V науково-практичної конференції «Розвиток

професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності» ,29-30 вересня 2022 року. Тернопіль, 2022. С.178-179.

7. Сівчук П. Інформаційно-психологічне протистояння в умовах військової агресії Збірник матеріалів Другої Міжнародної наукової конференції 21-22 квітня 2022р. Тернопіль. 2022. С.62-65.

8. Сівчук П. Особливості гібридних конфліктів та їх характеристика, Матеріали Першої Міжнародної конференції . Тернопіль. 2021. С.120-122

7. Інформаційні ресурси

1. <http://dl.tntu.edu.ua/login.php?course=426> і дистанційного навчання ТНТУ. (ID: 1014).

2. <http://www.nbuv.gov.ua> – офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського

3. <http://www.lib.com.ua> – офіційний сайт Електронної бібліотеки

4. <http://library.tntu.edu.ua> - офіційний сайт науково-технічної бібліотеки ТНТУ

5. <http://www.library.te.ua> - офіційний сайт обласної універсальної наукової бібліотеки

6. Навчальні матеріали онлайн.

8. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки